

Uddrag af Grundejerforeningen Danas Parks historie 1912 - 1972

Forord

I efteråret 2003 afleverede tidligere formand, Frede Dahl Nielsen, 4 papkasser med Danas Parks arkiver. Jeg var nysgerrig og gennemgik i løbet af vinteren materialet. Jeg tænkte, at det kunne der komme en historie ud af og luftede på generalforsamlingen i april 2004 tanken om at gå i gang med arbejdet. Nogen syntes, at det kunne være interessant, og her i efteråret gik jeg så i gang med at sortere materialet og finde emner, jeg ville uddybe. Jeg er på ingen måde historiker men har som vejchef emeritus en hvis erfaring i at finde ting i gamle sager. Jeg har i første omgang valgt at koncentrere mig om perioden 1912-1972. Det er den periode hvor der ikke er referater fra generalforsamlingerne, men som kildemateriale har jeg brugt dagsordnerne til generalforsamlingerne, regnskaberne og nogle dokumenter, som omtaler specielle sager. Jeg håber på et senere tidspunkt at få lejlighed til at beskrive den efterfølgende periode, så det samlede uddrag er færdig inden foreningens 100 års fødselsdag i 2012.

Husum, december 2004
Jan Mejlsing, formand for Danas Park

Fra bondeland til haveby

Matrikelkortet fra 1809 over landsbyen Husum ligner et edderkoppespind med gårdene i midten og med skellene mellem de enkelte gårdes marker som trådene.

Matrikel nr. 17 var ejet af gårdmand Jochum Jensen, og matrikel nr. 1a af sognefoged Christian Rasmussen.

Danas Park ligger i dag på den sydvestligste del af disse gårdes marker.

Ved anlægget af jernbanen til Frederikssund i sidste halvdel af 1800-tallet blev disse arealer afskåret fra gårdene og fik i den forbindelse nye matrikelnumre.

Gårdejer Ole Karl Larsen køber i 1897 matr. Nr. 476 af Husum og i 1909 matr. 472 samme sted.

Det er de arealer, der i dag udgør Danas Park. Den 2. april 1912 sælger han de 2 matrikler til grosserer P.C.C. Schmidt for 60.000 kr., Den offentlige grundværdi var 37.500 kr. Denne grosserer Schmidt var åbenbart en driftig mand, for den 25. oktober 1912 sælges de videre til Foreningen Havebyen "Danas Park". Denne dato er altså vores fødselsdag.

Prisen var 157.839 kr. og var fremkommet ved, at der blev betalt 35 øre for hver af de 450.969 kvadratalen. En alen er ca. 0,628 meter, så det svarer til 177.666 kvadratmeter eller ca. 1,15 kr. pr. kvadratmeter.

Foreningens bestyrelse anmodede en landinspektør om at udarbejde en udstykningsplan for området, og det samme blev gjort for Kransager Villaby. Udstykningsplanen fastlægger de enkelte grundes størrelse og placering samt, hvor der skulle anlægges veje. Da grænsen mellem Danas Park

og Kransager Villaby gik tværs gennem et stort antal grunde, var det nødvendigt at fortage et ”magelæg”, så hver af grundene kun kom til at høre til 1 grundejerforening. Herved blev Danas Park ca. 2850 kvm. større end ved købet.

Foreningen Havebyen ”Danas Park”

Det fremgår ikke af foreningens arkivalier, hvornår foreningen blev dannet, og hvad der var dens økonomiske fundament. N.P. Andersen var formand i 1912, da købsaftalen blev underskrevet af ham og 4 bestyrelsesmedlemmer.

I en annonce hedder det:

Foreningen Havebyen Danas Park beliggende mellem Aalekistevej og Frederikssundsvej i København, 3 á 4 minutters gang fra Husum Jernbanestation, Omnibus fra Smallegade, hjørnet af Fasanvej, til Aalekistevej, og Sporvogns linie 5 til Brønshøj, samt forventes der en ny linie Kjøbenhavns Sporveje til Vanløse i den nærmeste fremtid, ført helt ud til parcellerne.

Parcellerne, som er smukt og godt beliggende, sælges til den billige pris á 35 øre pr. kvadratalen.

NB. Denne pris vil dog for senere indtegnede medlemmer blive forhøjet i løbet af nogen tid.

Parcellerne inddeles paa ca. 2538 kvadratalen (ca. 1000 kvadratmeter), og vil en parcel komme til at koste 888 kr., efter en pris på 35 øre. Hvilken købesum betales med 15 kr. i indskud ved tegningen og derefter med et månedligt afdrag på 10 kr.

Paa parcellerne hviler hverken byggepligt eller solidaritet. Hvem der ønsker selv at eje et stykke jord, kan vanskeligt i København opnå bedre vilkaar end de, der tilbydes her. Enhver nærmere oplysning er til tjeneste ved at henvende Dem på foreningens kontor, hvor foreningens love samt kort over parcellerne og vejanlægget er til behageligt gennemsyn

Foreningens kontor: Vesterbrogade 108, 1. sal, kontortid kl. 9-11 formiddag.

Foreningens love

De første love, som vi kender til, blev vedtaget på en ekstraordinær generalforsamling i efteråret 1913. De adskiller sig i det væsentlige ikke meget fra de nuværende vedtægter.

Foreningens regnskab opgøres første gang den 1. marts 1914.

”Foreningens formål er at erhverve sig Matr. Nr. 472 og 475 af Husum og udstykke dem i parceller.

Som medlem af foreningen kan optages enhver uberygtet mand eller kvinde, som af bestyrelsen skønnes at være vederhæftig.

Et medlem kan få skøde, når hele købesummen er betalt.

Ethvert medlem har ved generalforsamlingen en stemme for hver parcel, det har brugsret over, dog højst 6 stemmer. For hustruer, umyndige og mindreårige kan henholdsvis værge eller kurator møde. Et medlem får sin parcels beliggenhed tildelt ved lodtrækning. Lodtrækningen finder sted ved nål, som rykkes op i nummerorden, begyndende med nr. 1 på parcelkortet, og så videre fortløbende. Et medlem kan også selv vælge, hvor det ønsker parcellen skal være beliggende, men skal da betale en prisforhøjelse på 10% af parcellens værdi.”

Med større eller mindre ændringer er der kommet nye love i 1914, 1928, 1954, 1965, 1986, 1990, 1999 og senest de nye vedtægter i 2003.

Deklarationer, servitutter og dokumenter

Den 13. juli 1914 blev der tinglyst en deklARATION af Københavns kommune på matr.nr. 472 og 476 af Husum, som en betingelse for at Danas Parks areal kunne udstykkes i parceller og bebygges.

Et af kravene var, at vejene skulle udlægges i en bredde af 18,83 meter (30 alen). Der blev dog givet tilladelse til, at vejene kun blev anlagt i en bredde af 10 meter. Men kommunen kan dog stadig kræve, at de resterende arealer, op til 4,125 meter i hver vejside, afgives vederlagsfrit i forbindelse med en eventuel vejudvidelse. Derudover skal grundejeren for egen regning selv fjerne carporte, garager og lign. på arealet.

Derudover indeholder deklARATIONEN den byggeservitut, der er beskrevet i vores vedtægter.

I begyndelsen af 1920'erne, da købesummen for parcellerne var blevet betalt, kunne ejerne få skøde på ejendommen. I den forbindelse tinglyste grundejerforeningen et dokument på hver ejendom om indskrænkninger i bebyggelsen og benyttelsen af ejendommen. Dette dokument var tidligere beskrevet i foreningens love.

Det indeholder bl.a. bestemmelser om:

Vedligeholdelse af grundene og det udfor ejendommen liggende vejareal.

Om husdyr og hegn mod vej og naboer.

Om ikke at drive nogen virksomhed, der er til gene for omgivelserne

Om skure og forbud mod afbrænding af affald

Derudover er der en villaservitut der svarer til pkt. 1 i kommunens deklARATION

Regulering af disse forhold, udover det, der er nævnt i kommunens deklARATION, er i vore dage beskrevet i lovgivningen og myndighedernes regulativer og vedtægter. Derfor har dokumentet ikke den store betydning på disse områder.

Det væsentligste indhold er ordlyden:

Indtil veje og stier overtages af det offentlige, forbliver den til en hver tid værende parcelejer i foreningen og er forpligtiget til at deltage med en andel i udgifterne til administration af fælles anliggender og vejenes og stiernes vedligeholdelse etc.

Der har igennem årene været en del sager om bebyggelse og benyttelse af parcellen. Det har nogen gange medført meget hårde "kampe" mellem medlemmer og bestyrelsen og mellem medlemmer indbyrdes. De har ofte været afstedkommet af, at kommunen fremsendte byggetilladelser til høring i foreningens bestyrelse. På et tidspunkt holdt kommunen op med disse generelle høringer. Det fik i 1979 daværende formand Knud Hansen til at rette henvendelse til kommunen, idet han henviste til det tinglyste dokument, der indeholder en bestemmelse om foreningens påtaleret.

I maj 1980 svarede kommunen, at den henholdt sig til deklARATIONEN tinglyst i 1914, hvor det alene er Magistraten, der har påtaleret i byggesager. Dog vil grundejerforeningen stadig blive hørt i forbindelse med dispensation fra f.eks. servituternes afstandsbestemmelser.

Endvidere er der den 7.12.1984 lyst en deklARATION for belysningsvæsenets transformator i Kansagerparken ved Brovænget.

Generalforsamlinger 1913-1972

Næsten alle dagsordner og regnskaber findes for denne periode, men referater og beslutninger mangler. De protokoller, der nævnes i lovene, og hvor beslutningerne skulle indføres og oplæses på generalforsamlingen, må være forsvundet i årenes løb. Skulle nogen være i besiddelse af dem, må de meget gerne afleveres. Med dagsordnerne er der ofte bemærkninger fra bestyrelsen til medlemmerne.

Frem til 1930 blev generalforsamlingerne afholdt i Søvavillonen, i Citys selskabslokaler eller i Brønshøj Tivoli. Derefter var det i en lang årrække på Husum Mølle-kro, bl.a. den 9. april 1940

kl.20 og søndag den 15. april 1945 kl. 10-12. Fra 1953-1955 veksles der imellem Ungdomshjemmet på Tuxensvej, Jernbanecafeen i Vanløse og Islev forsamlingshus. Fra 1956 er det på Pejsegården og fra 1963 i Islev Klub.

Formænd og kasserere

Af foreningens formænd skal nævnes dem, der har siddet længst:

O Bryding fra 1914-1930 bortset fra 1918/19 og 1922/23

Johs. V. Andersen fra 1934-1942

Oscar Brandrup fra 1943-1948 og 1951-1953

A.P. Sørensen fra 1953-1964 og

Frank Madsen fra 1964-1972

Kassererne har også været meget stabile:

I.F. Johansen fra 1914-1917 og 1928-1947

E.C.V. Olsen fra 1917-1928 og

F. Blædel Elmer fra 1947-1972 (æresmedlem)

Kontingentindtægter

1914-1915: 15.112 kr.

1921-1922: 21.274 kr.

1922-1923: 10.385 kr.

1932-1933: 5.370 kr.

1936-1937: 6.480 kr. (40 kr. for hver af de 162 parceller)

1946-1937: 6.400 kr.

1952-1953: 10. 270 kr.

1962-1963: 11. 425 kr.

1971-1972: 21.420 kr.

Bemærkninger til dagsordner og regnskaber m.v.

I 1919 orienterer bestyrelsen de medlemmer, der har lysthus, kloset, værkstedsrum, stalde m.m., om at de snarest skal indsende en lille plan påskrevet mål samt afstande til naboparcel, til kassereren, efter krav fra bygningsmyndigheden. Der er i foreningens regnskab for dette år en udgift på 390 kr. for arealskat på lysthuse.

1922: Der kommer stadig klager til bestyrelsen over parcelejere, som lader deres høns og hunde gå frit omkring til stor gene for andre.

1923: Af hensyn til færdslen på vejene må fortovet ikke mere beplantes.

1924: Der er indkommet forslag til at oprette en vej- og kloakfond ved at medlemmerne betaler 10 kr. om måneden i 3 år.

1925; Foreningens prioritetsgæld til gårdejereren er nu betalt, og foreningen er hermed gældfri.

1926: Det henstilles til medlemmerne ikke at benytte veje eller fortove til oplagsplads for gødning eller lign. Medlemmerne anmodes endvidere om at jævne evt. hjulspor ud for deres ejendom. Denne henstilling gentages i de følgende år.

1931: Afbrænding af affald, kvas og lign foregår kun 1. og 3. mandag kl. 6-12 i hver måned efter anmeldelse til brandvæsen og politi. Affald, kvas og lign. kan fortsat henlægges på den udyrkede grund Kildeløbet 19 inde på grunden.

1932: Frem til 1921 havde kassereren fået 300 kr. i løn. I 1922 blev den hævet til 500 kr. Fra 1932 får formanden også løn, 300 kr.

1935: Lønningerne ændres nu til gratialer. Kassereren får nu kun 350 kr. og formanden 200 kr. Der vedlægges nu budget for det kommende år med indkaldelsen til generalforsamling. Det har igennem årene været kotyme at foreningen købte en krans ved et medlems begravelse. I dette år drejede det sig om 6 medlemmer og udgiften til kranse beløber sig til 40 kr.

1936: Der tegnes et abonnement hos Falcks Redningskorps. Prisen er 20 kr., der afholdes under vedligeholdelse af parken. ” Kun medlemmer med hustru eller fuldmagt fra disse har adgang til generalforsamlingen”

1937: 25-års jubilæumsfesten har kostet 378,80 kr.

1940: Formentlig foranlediget af krigen bliver der rejst en flagstang i parken. Udgiften til flagpasseren er 20 kr. om året. Kassereren får nu et honorar, stadig på 350 kr., mens formandens gratiale erstattes af en repræsentationsudgift på 120 kr. Foreningen bliver medlem af Husum Grundejerforening. Kontingentet er på 24 kr.

1941: Kommunen eksproprierer de 3 parceller Kildeløbet 1, 27 og 47 til brug for udvidelse af det grønne område langs Harrestrup Å. Parcellerne bliver i den forbindelse fritaget for medlemskab af foreningen, men kommunen har stadig pligt til vedligeholdelse af fortov og kørebane ud for grundene og for renholdelse og vintervedligeholdelse. Kommunen har igennem årene ikke været flinke til renholdelse og snerydning, fremgår det af diverse breve, men p.t. går det nogenlunde.

1945: Kildeløbet 69 og det bagerste af haverne fra nr. 49-67 eksproprieres for at få en stiforbindelse til Islevhusvej.

1951: Foreningen har fået meddelelse fra Civilforsvaret for Storkøbenhavn om, at der vil blive anlagt et beskyttelsesrum (en bunkers) på det grønne areal på Åvendingen nærmest Kildeløbet. Det var formentlig på grund af Korea-krigen, men bunkersen blev så vidt vides ikke anlagt.

1963: ” Da Danas Park går ud af sit 50. år, indbyder foreningen sine medlemmer med ægtefæller til fælles kaffebord i forbindelse med generalforsamlingen den 18. april”.

1967: Det blev i 1966 besluttet, at alle medlemmer får leveret en bunke strøgrus til at bruge på fortovet om vinteren. Udgiften var 1800 kr. men blev senere mindre.

1970: Regnskabspraksis ændres, så man ikke mere af regnskabet kan se honorarstørrelserne og udgiften til strøgrus.

Vejnavnene

”Rosen blusser alt i Danas have” skrev digteren Poul Martin Møller, et hyldestdigt til Danmark - ”et lident fattigt land”. Vejnavnegiverne fra Havebyen Danas Park videreførte delvis denne nationalromantiske linie, men valgte også mere prosaiske navne.

Kildeløbet hed Frodes Alle (sagnkonge)

Brovænget hed Adils Alle (svensk sagnkonge, stedfader til Rolf Krake)

Bakkekammen hed Kransager Alle

Skråningen hed Tokes Alle (bueskytte hos Harald Blåtand)

Møllebakken hed Danas Alle

Østerlågen hed O Brydings Alle (foreningens første formand)

Åvendingen hed Danas Boulevard

Dyssevænget hed Slotsfruens Alle*

I grundejerforeningen Slotfruens Vænge hed Åvendingen: Slotsherrens Alle og de har også navngivet Dyssevænget: Slotsfruens Alle*

I grundejerforeningen Kransager Villaby hed Vesterløkken: Hamlets Alle (dansk sagnprins), Vængeleddet hed Uffes Alle (dansk sagnprins), Byporten hed P.C.C. Schmidts Alle (grosserer og køber af arealet)

Alle disse vejnavne blev ændret efter krav fra kommunen i 1927. Foreningen protesterede over vejnavneændringen, men der findes ingen korrespondance herom i arkiverne

Kørebener, fortove og kloakker

Der har fra begyndelsen kun været tale om jordveje uden belægning. I 1917 købes 12 læs slagter til fordeling på vejene. I 1924 indgås en entreprisekontrakt om at belægge alle veje med et 10 cm tykt slaggelag i en bredde af 2,20 meter. Der er igennem årene stadig udgifter til at vedligeholde disse primitive veje. Der spares dog op i en vej- og kloakfond, der i 1930 har en kapital på ca. 50.000 kr. I 1928 afholdes der sammen Kransager Villaby licitation over et vej og kloakanlæg. 16 entreprenører afgiver tilbud, og foreningerne vælger firmaet Rasmussen & Schiøtz, det der i dag hedder NCC.

Tilbuddet omfatter bl.a.:

- kloakledninger i alle veje
- ca. 5000 meter kantsten, med en række brosten i rendestenen
- fortove med gangstigrus
- kørebanelægning af skærver med grusdække
- 86 rendestensbrønde

Udgiften for Danas Park udgør 201.528 kr. Fratrullet det beløb, der er i vejfonden, er udgiften herefter 936 kr. pr. grundejer. Disse penge kan lånes af kommunen til 5,5% i rente og skal afdrages over 13 år. Rodekontoret opkræver fra hver grundejer 36 kr. + renter hvert ½ år.

Tilbuddet og betalingsbetingelserne blev godkendt på generalforsamlingen i 1929 med 77 ja, 30 nej og 4 blanke.

Den 12.10.1929 blev der skrevet kontrakt. Arbejdet udførtes under tilsyn af Stadsingeniørens Direktorat og var færdig i slutningen af 1930.

Sagen fik et efterspil, idet foreningen klagede til kommunen over, at kørebanelægningen ikke havde den foreskrevne tykkelse. Nogle prøvegravninger havde vist, at den i gennemsnit var 16 cm og ikke de foreskrevne 19 cm. Entreprenøren sagde, at det måtte skyldes slid på vejene, da de havde brugt den mængde materiale, der var foreskrevet. Endvidere krævede entreprenøren 10.000 kr. i erstatning, fordi beskyldningen havde skadet firmaets omdømme. Foreningen krævede en erstatning på 6.000 kr. for ikke at have fået den rigtige kvalitet af arbejdet.

Sagen blev indanket til Dansk Ingeniørforenings Voldgiftsret. Voldgiftsretten konkluderede i september 1932, at det ikke var bevist at tykkelsen på vejbelægningen ikke havde den foreskrevne tykkelse ved arbejdets afslutning. Ingen af parterne kunne få erstatning, men at hver i sær betalte sagens omkostninger.

I 1932 blev der lagt et asfaltslidlag på kørebenerne, udgiften var ca. 8.000 kr.

I 1957 lægges der fliser på fortovene, og forrabbatten asfalteres. Udgiften er ca. 41.000 kr. Heraf betaler Arbejds- og Økonomiministeriet ca. 31.200 kr. som en beskæftigelsesfremmende foranstaltning. Kommunen betaler ca. 1800 kr. for de 4 grunde ved Kildeløbet.

Vejbelysning

Der havde igennem 1920erne været flere tiltag for at få etableret vejbelysning. Det var dog ikke lykkedes at blive enige om projektets omfang, antal lamper og om foreningen havde råd. Den 19.12.1931 meddelte Belysningsvæsenet, at vejbelysningen ville blive etableret ved dens foranstaltning i henhold til lov nr. 85 af 31.3.1926. Der ville blive opsat 26 lamper, der brændte hele natten, og 26, der blev slukket kl. 00.30. Vejbelysningen ville tænde og slukke samtidig med vejbelysningen på de offentlige veje. Anlægsudgiften blev anslået til ca. 12.500 kr. og driftsudgifterne til ca. 3900 kr. Foreningen skulle betale ca. 60% af begge udgifter. Vejbelysningen blev etableret i 1932. Prisen for de 52 lamper var ca. 8.400 kr. Driften af lamperne udgjorde ca. 2100 kr. om året. I 1963 overtog kommunen udgiften til vejbelysningen.

Vandforsyning

Der har fra foreningens start været en fælles vandpumpe et eller andet sted i området. Fra 1916 og i de følgende år blev den jævnligt repareret.

Der blev i 1925 anlagt en hovedvandledning i vejene i Danas Park. Udgiften til afdrag og forrentning udgjorde ca. 1200 kr. årligt frem til 1952, da det sidste afdrag blev betalt. Grundejerne skulle selv betale for tilslutningen til hovedledningen og stikket til ejendommen.

Gasforsyning

På generalforsamlingen den 1. april 1936 blev det vedtaget, at der skulle anlægges gasforsyningsledninger i foreningens areal som et fællesanliggende for foreningen. Anlægssummen var 34.500 kr. Heraf skulle der indbetales 1/3 til Belysningsvæsenet svarende til 73 kr. pr. grund for de 162 medlemmer. Hvert medlem skulle give en fuldmagt til bestyrelsen, og der skulle tinglyses en deklaration. Efter generalforsamlingen skriver bestyrelsen til medlemmerne:

Det anbefales, at alle medlemmer går med til at indbetale de 73 kr., samt at give skriftlig fuldmagt til bestyrelsen til at underskrive gasdeklarationen, da ingen nuværende eller fremtidige ejere af en grund får lov til at stikke til forsyningsledningen uden først at have bragt sit forhold til foreningen i orden (med påløbne renter), og da en anbringelse til sin tid vil blive ca. dobbelt så dyr. Såfremt 100 familier med et gasforbrug gennemsnitlig på 51 kr./år slutter til forsyningsledningerne vil den godtgørelse, som Belysningsvæsenet giver af forbruget, være tilstrækkeligt til at udgifter til forrentning og afbetaling bortfalder. Der er i øjeblikket tegnet 83 familier.

I alt 141 gav bestyrelsen fuldmagt. Ca. halvdelen havde adresse uden for Danas Park. Også her skulle der betales for at få lagt gassen ind til ejendommen. Der blev derfor ikke tale om yderligere udgifter til gasledningerne, hvorimod det af regnskaberne fremgår, at de tilsluttede grundejere igennem de næste år fik tilbagebetalt mindre beløb.

Elforsyning

Elforsyningen til de enkelte parceller har i en hvis udstrækning været udført ved grundejernes egen foranstaltning.

I et brev fra 1.9.1924 skriver 24 grundejere fra Danas Alle, Tokes Alle og Frodes Alle (Møllebakken, Skråningen og Kildeløbet) til bestyrelsen om at "få elektrisk lys på vejene da de har papirer inde i Elektricitetsværket for tiden over ledningsarbejdet, og at dette vil blive påbegyndt snarest". De anmoder bestyrelsen om at få indkaldt til en ekstraordinær generalforsamling for at få dette påbegyndt snarest..

I slutningen af 1927 har bestyrelsen henvendt sig til Belysningsvæsenet for at få elforsyning til alle ejendommene. Belysningsvæsenet har svaret, at det kun kan lade sig gøre, hvis der bliver opsat en ny transformatorstation til at forsyne Islehøj, Kransagergårds Ny Villaby, Kransager, Danas Park og Slotsfruens Vænge. Den forening, der først søger forsyning, må betale 1/3 af anlægsprisen og kan så i takt med, at de andre foreninger tilslutter sig kræve refunderet den pågældende forenings andel. Dette ville de 5 foreninger ikke gå med til og den 14.6.1928 skriver de til Københavns Magistrat og anmoder om en gratis transformatorstation i Husum. I brevet bemærkes, at den nuværende ledning til Kransager Villaby er overbelastet og af og til svigter. Der er ikke i arkiverne noget svar fra magistraten, men da der ikke i regnskaberne for den efterfølgende periode er nogen udgift til en transformatorstation, må henvendelsen have båret frugt.

Belysningsvæsenet har i samme periode stillet krav om, at hver grundejer skulle forpligtige sig til at aftage en hvis mængde el. På en adresseliste har 110 grundejere i Danas Park skrevet under på at de vil aftage el svarende til ca. 2000 lamper (pærer). Det svarer til 20 stk. pr. grundejer, men varierer fra 5 til 50 lamper.

Husumgrøften

På et kort fra 1918 er indtegnet forløbet af Husumgrøften over Danas Parks område. Det var en ca. 3 meter bred åben grøft. Den kommer ind i området ved Frederikssundsbanen og løber langs Åvendingen ved numrene 53-29, slår et slag ind i Slotsfruens Vænge og ender i Harrestrup Å. Der er træbroer ved krydsningen med Dyssevænget, Brovænget og Kildeløbet.

Da der gennem Husumgrøften ledes en forholds stor spildevandsmængde, er Københavns kommune bange for, at der skal ske en forurening af vandindvindingsområdet i nærheden af Damhussøen. Der bliver derfor af vandsynsmændene afsagt en ”Kendelse om forbedring af afløbsforholdene” den 29. oktober 1920. Heri bliver det besluttet, at der, som en midlertidig løsning, anlægges en ny grøft på Rødovre-siden af Harrestrup Å, og at Husumgrøften føres i et rør under Harrestrup Å. Det blev endvidere besluttet, at der skulle anlægges et støbt bundfældningsbassin (septictank) på det nuværende grønne område ved Åvendingen. Slammet fra bassinet kunne lægges på det tilstødende areal. Formanden for Danas Parks grundejerforening betingede sig, at der derved kunne gives tilladelse til, at der kunne tilvejebringes mulighed for, at der kunne bygges på foreningens område (Danas Park). Stadsingeniøren udtalte dog om en evt. bebyggelse, at Wc’er ikke ville blive tilladt, man måtte stadig klare sig med retrader. I 1921/22 blev Husumgrøften omlagt fra banen til Brovænget, så den kom til at ligge på vejarealet. Før havde den ligget op til 5 meter inde på grundene på dette stykke af Åvendingen. I forbindelse med kloakeringen i 1930/31, blev der anlagt en pumpestation ovenpå bundfældningsbassinet. Dens formål var at pumpe kloakvandet op i bassinet, hvorfra det via grøften løb videre mod et rensningsanlæg, der var anlagt i nærheden af Damhussøen. 5 grundejerforeninger omkring Islevhusvej var med til at betale for anlæg og drift af pumpestationen, da deres kloakvand løb herigennem. Pumpestationen fungerede indtil 1940, hvor kommunen lagde et kloakrør i Åvendingen med en diameter på 150 cm. Først på det tidspunkt blev Husumgrøften fjernet, og der kunne anlægges vej og fortov udfor Åvendingen nr. 29-37 og fortov udfor nr. 41- 53.

Skelgrøften

I bagskellet af de ulige nr. på Kildeløbet ligger en grøft imellem det grønne areal ved Harrestrup Å kaldet Skelgrøften. Indtil 1948 var arealet administreret af Vandforsyningen, og der var ikke offentlig adgang. I 1924 blev der indgået en aftale mellem Danas Park og Vandforsyningen om, at der blev opsat et hegn bestående af egetræspæle med 3 rækker glat hegnstråd mod foreningens

areal. Hegnet opsættes langs Skelgrøftens nordlige kant, d.v.s. inde på parcellerne, og udgiften til hegnet betales af Vandforsyningen. Skelgrøften vedligeholdes af Vandforsyningen, og der kan ingensinde ved denne ordning erhverves nogen ret til det areal, som kommer til at ligge mellem matrikelgrænsen og hegnet. I 1942 skriver grundejerforeningen til magistraten og anmoder om, at grøften bliver fyldt op, og at hegnet flyttes ud til matrikelgrænserne. Magistraten svarer, at grøften har betydning for vandafledningen i snesmeltningstider, og hvis den nedlægges, må der i stedet lægges en drænledning, ellers kan der opstå ulempe som følge af vand på grundene. Udgiften vil være 7.250 kr. hvoraf kommunen vil betale de 1.350 kr. Den pris vil grundejerforeningen ikke betale, og sagen bliver sat i bero. I 1930 bliver der givet tilladelse til, at grundejerforeningens medlemmer må færdes på det grønne areal imellem Slotherrensvej og Vesterløkken. Hvis der sker hærverk mod Vandforsyningens ejendom, vil tilladelsen bortfalde. Da Stadsgartneren i 1948 overtog administrationen af arealet, blev der offentlig adgang, som vi kender den i dag. Der har igennem årene fra kommunen været klaget over, at grundejerne smed affald i grøften, og grundejerforeningen har klaget over, at grøften ikke blev vedligeholdt.

Den tidligste bebyggelse

Indtil begyndelsen af 1920'erne, hvor købesummen var betalt, og parcellerne havde fået skøde, var der ikke mulighed for opførelse af sommerhuse eller helårshuse. Derimod var der en livlig aktivitet med opførelse af lysthuse, redskabsrum og skure. I 1919 foretog kommunen en opmåling af disse bygninger, som ejerne havde fået en midlertidig tilladelse til at opføre. Der var opført bygninger på 59 parceller nogenlunde ligelig fordelt over området. De fleste bygninger havde en størrelse på 3x4 meter, men der var både større og mindre. Der blev i 1920 lyst en deklaration på disse ejendomme om, at nuværende og kommende ejere forpligtigede sig til på egen regning at fjerne bygningerne, når som helst magistraten forlangte det. De måtte ikke benytte lysthusene m.m. til beboelse, og der måtte ikke indrettes køkken eller retirader på grundene. Fra 1919 til 1922 betalte foreningen en årlig lysthusskat på ca. 350 kr. Med skøde på ejendommene var der nu mulighed for i hvert fald at bygge et sommerhus. Sommerhuse var iflg. en bekendtgørelse fra magistraten i 1929 en bygning uden skorsten eller ildsted, men med en fast brandsikker plads for evt. kogeindretninger. Det var bestemt alene til sommerophold med natophold i sommermånederne. Foruden sommerhuset måtte der på grunden opføres retirade, hønsehus m.v. Ejeren skulle have fast bopæl andet sted.

Kommunen forlangte dog for at give en almindelig byggetilladelse til et sommerhus, at det overholdt servitutbestemmelserne om, at der skulle være mindst 3 værelser, 1 kammer og køkken. I modsat fald skulle der tinglyses en deklaration om, at magistraten med en frist på 3 måneder kunne forlange at sommerhuset blev bragt i overensstemmelse med servitutterne.

Arkiverne fortæller ikke meget om omfanget af sommerhuse eller helårsbygninger, idet der kun er tegninger og korrespondance i de tilfælde, hvor der skulle gives en dispensation eller lyses en særlig deklaration.

Et enkelt tilfælde skal her beskrives: Købmand Lauritz Andersen ønskede i 1921 at opføre et 2 etagers hus med butik og stald på hjørnet af Møllebakken og Brovænget, en bygning der ligner den, der er der i dag. Kommunen havde som betingelse krævet, at der i Brovænget blev lagt en 30 cm kloakledning fra huset og ned til Husumgrøften. Udgiften hertil var anslået til 2000 kr., og købmanden ansøgte grundejerforeningen om at betale beløbet. Der er ingen udgiftspost i foreningens regnskaber til dette formål, så ansøgningen er ikke imødekommet. Hvad der videre skete i sagen er uvist, men butikken kom da på et tidspunkt.

Med kloakeringen i 1930 kom der nok mere fart i byggeriet, men heller ikke her er arkiverne til megen hjælp.

Kansagerparken

Stien mellem Bakkekammen og Møllebakken navngives af kommunen i 1927 til Kansager. Frem til 1931 var der ingen udgifter til, hvad der kaldtes "den åbne plads" ved Brovænget. I 1931 bliver det besluttet at anlægge en park, og der foreligger et projekt, der indeholder en randbeplantning, diverse bænke og 2 legepladser. Den ene, i det nordvestlige hjørne, hvor der i dag afholdes fastelavn, den anden i det sydøstlige hjørne. Der er en grussti mellem beplantningen og græsplænen med indgange til legepladserne. Hele arealet er indhegnet af en hæk og et hegn. Udgiften er ca. 5000 kr., hvilket svarer til 1 års kontingent-indbetalinger. Kransager Villaby, der ejer en mindre del af arealet, betaler halvdelen af udgiften. Der indgås også en aftale med Kransager om at driftsudgiften til "Anlægget", som det nu hedder, deles i forhold til antal parceller i hver forening. Parken blev anlagt i 1932.

I 1935 bliver legepladsinventaret solgt for 50 kr. Det fremgår ikke, om der er tale om en udskiftning eller om legepladserne nedlægges.

I 1943 opsiger Kransager vedligeholdelsesaftalen med virkning fra 1.4.1944, men Danas Park nægter at godkende opsigelsen. Begge parter beskylder hinanden for uregelmæssigheder, bl.a. om et hegn, der er forsvundet, og om hvem, der skal udføre ny stibelægning. Kransager betaler derfor i 1944 ikke til vedligeholdelsen af parken. Der indgås dog en ny aftale, der træder i kraft 1. april 1945, og hvor den nuværende fordeling af udgifterne med 30 % til Kransager og 70% til Danas Park fastlægges.

Der er samtidig tegnet en kontrakt med anlægsgartner Restrup, der beskriver hans arbejdsopgaver. Bl.a. har der været et rosenbed, der skulle passes.

Fra 1954 foreligger der et udkast til et brev til magistraten med ansøgning om at udstykke parken i 8 parceller. Der er også en oversigtsplan over arealet, der viser, at der kan anlægges en 8 meter bred vej fra Brovænget ind til de nye parceller. I udkastet er nævnt, at det på generalforsamlingen er besluttet at fremsende denne ansøgning. Begrundelsen er bl.a., at det er dyrt at vedligeholde parken, og at der ingen børn kommer og leger, da området nu er næsten udbygget og der ikke mere behov for fællesarealer.

Det er uvist om brevet er sendt, og der er heller ikke noget svar fra kommunen.

I 1969 bliver der opsat papirkurve i parken.

I 1971 bliver der udført et større nyanlæg i parken, bl.a. en indhegning til affald. Udgiften er ca. 8.500 kr. og Kransager deltager ikke i denne udgift.

Som omtalt i forordet er det min hensigt at få tid til at beskrive den efterfølgende periode, hvor jeg selv fra 1976 har været grundejer i Danas Park.